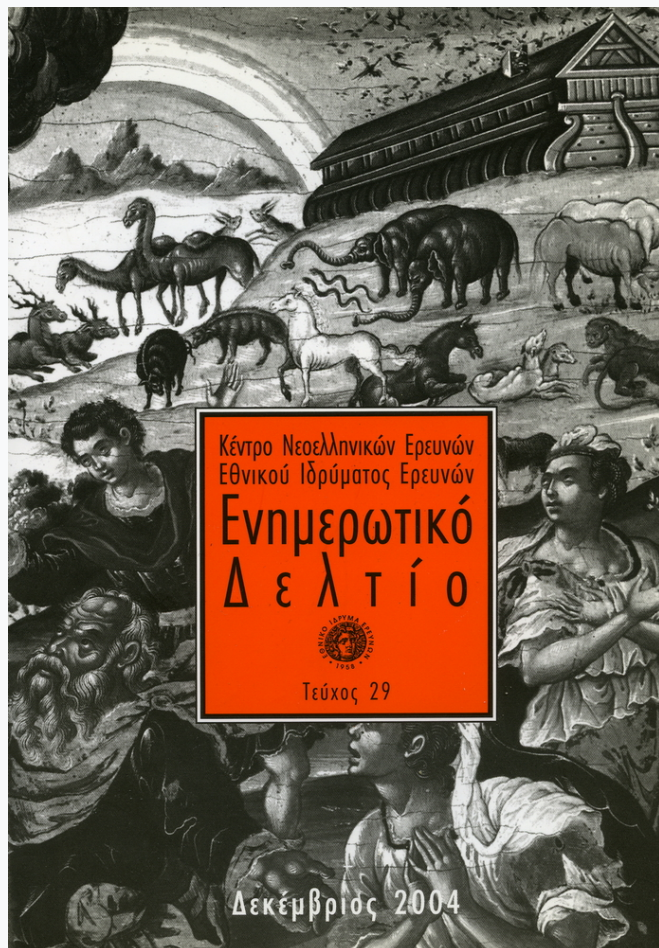

Ενημερωτικό Δελτίο

Τόμ. 29 (2004)

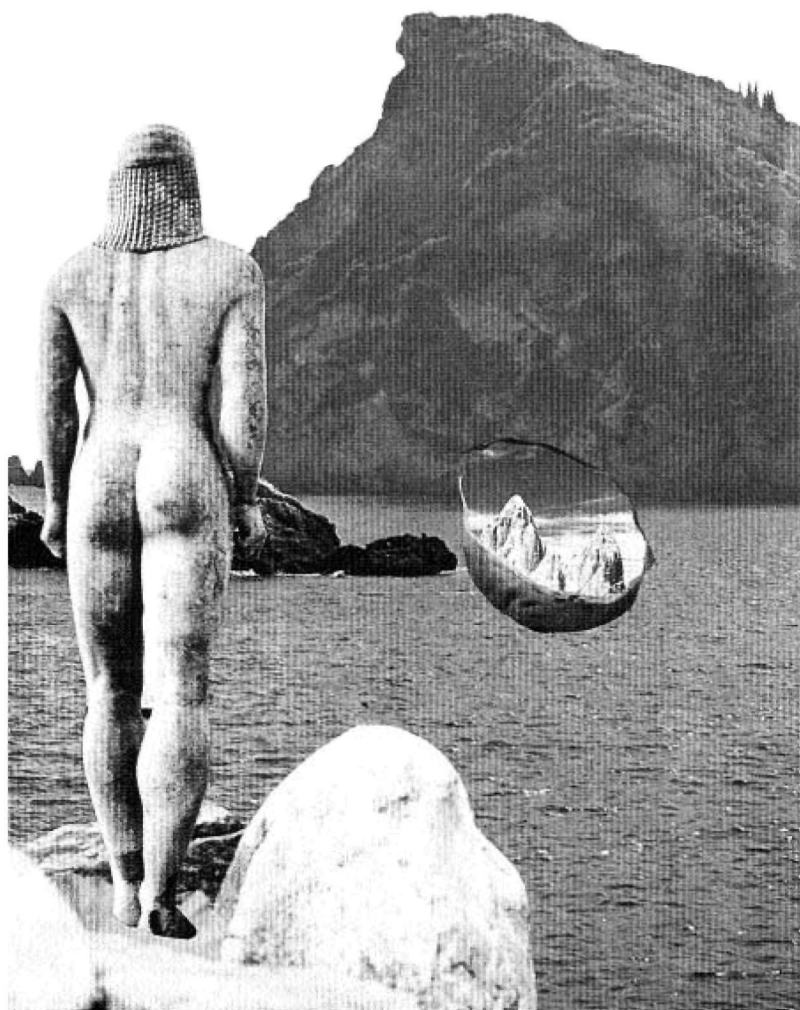
ΧΡΟΝΙΚΟ

doi: [10.12681/news.238](https://doi.org/10.12681/news.238)

Βιβλιογραφική αναφορά:

ΧΡΟΝΙΚΟ. (2009). *Ενημερωτικό Δελτίο*, 29, 76–82. <https://doi.org/10.12681/news.238>

XPONIKO

Συμπόσιο

Τρίπτυχο αφιέρωμα. Ποίηση – Βιολογία – Ιστορία: Οδυσσέας Ελύτης· Βιολογία και Βιοηθική· Ιωάννης και Σπυρίδων Ζαμπέλιοι

Γιορτές Λόγου και Τέχνης, 49η περίοδος

(Λευκάδα, 16-18 Ιουλίου 2004)

Το τριήμερο Παρασκευή 16, Σάββατο 17 και Κυριακή 18 Ιουλίου 2004 διοργανώθηκε το Θ' Συμπόσιο της Εταιρείας Λευκαδικών Μελετών, στο πλαίσιο των "Γιορτών Λόγου και Τέχνης" του Δήμου Λευκάδας. Οι συναντήσεις του Συμποσίου πραγματοποιήθηκαν σε αίθουσα του Πνευματικού Κέντρου του Δήμου Λευκάδας και αποτέλεσαν ένα "Τρίπτυχο Αφιέρωμα" σε "Ποίηση – Βιολογία – Ιστορία". Θέματα των τριών συναντήσεων ήταν αντίστοιχα η ζωή και το έργο του ποιητή Οδυσσέα Ελύτη, οι σχέσεις Βιολογίας και Βιοηθικής έτσι όπως διαμορφώνονται στο πλαίσιο των πρόσφατων επιστημονικών εξελίξεων και, τέλος, η ζωή και το έργο των Ιωάννη και Σπυρίδωνα Ζαμπελίων.

Στο πλαίσιο της πρώτης συνάντησης, της οποίας προήδρευσε ο Κώστας Ν. Κατηφόρης, δικηγόρος, την έναρξη του Θ' Συμποσίου κήρυξε ο Γεώργιος Γληγόρης, Δήμαρχος Λευκαδίων και Πρόεδρος του Πνευματικού Κέντρου, ενώ ο Δημήτριος Χ. Σκλαβενίτης, φιλόλογος και Πρόεδρος της Εταιρείας, παρουσίασε τη θεματική του. Ακολούθησε εισήγηση της Ανθούλας Δανιήλ, Δρος νεοελληνικής φιλολογίας και κριτικού λογοτεχνίας, με τίτλο "Οδυσσέας Ελύτης, ο ποιητής του νυν και του αιέν", και, στη συνέχεια, ανάγνωση κειμένων του Οδυσσέα Ελύτη, ακρόαση μελοποιημένων ποιημάτων του καθώς και προβολή της ταινίας *Οδυσσέας Ελύτης*.

Στο πλαίσιο της δεύτερης συνάντησης, της οποίας προήδρευσε ο Γιώργος Ροντογιάννης, Καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, αναπτύχθηκαν ζητήματα που άπτονται των σχέσεων Βιολογίας και Βιοηθικής από τους Κωνσταντίνο Σέκερη, Ομότιμο Καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών και Ομότιμο Διευθυντή του Ινστιτούτου Βιολογικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, και Αλέξανδρο Σταυρόπουλο, Καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Η τρίτη συνάντηση, της οποίας προήδρευσε ο Τριαντάφυλλος Ε. Σκλαβενίτης, Διευθυντής Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, ήταν αφιερωμένη στους Ιωάννη και Σπυρίδωνα Ζαμπελίους. Αρχικά, παρουσιάστηκε η εισήγηση του Δημήτρη Σπάθη, Ομότιμου Καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών, με τίτλο "Ιωάννης Ζαμπέλιος, ο θεμελιωτής του νεοελληνικού δραματικού θεάτρου", την οποία ακολούθησε ανάγνωση κειμένων του Ι. Ζαμπελίου. Στη συνέχεια, παρουσιάστηκαν οι εισηγήσεις των Χρήστου Σολδάτου, φιλόλογου και ιστορικού, με θέμα "Ο Σπυρίδων Ζαμπέλιος και το πρόβλημα της καταγωγής των νεοελλήνων", και Γιάννη Κουμπουρλή, Ερευνητή του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, με θέμα "Η συμβολή του Σπυρίδωνος Ζαμπελίου στην αναβάθμιση του Βυζαντίου στη νεοελληνική ιστορική συνείδηση". Ακολούθησε ανάγνωση κειμένων του Σπ. Ζαμπελίου.

Και στις τρεις συνεδριάσεις, μετά τις εισηγήσεις διεξήχθη συζήτηση με υποβολή ερωτήσεων στους εισηγητές.

Η Εταιρεία Λευκαδικών Μελετών θα εκδώσει τα Πρακτικά του Θ΄ Συμποσίου, όπως έχει κάνει και με εκείνα όλων των προηγούμενων Συμποσίων που διοργάνωσε, σε αυτοτελή έκδοση εντός του 2005.

Γιάννης Κουμπουρλής

Επιστημονική ημερίδα

1894-2004: 110 χρόνια από την ίδρυση του "Δημαρχιακού Χημείου της Μυτιλήνης"
(Μυτιλήνη, 28 Νοεμβρίου 2004)

Η εκδήλωση αυτή οργανώθηκε από την Ένωση Ελλήνων Χημικών, το Παράρτημα της Ένωσης Ελλήνων Χημικών του ΒΑ Αιγαίου, σε συνεργασία με τον Δήμο Μυτιλήνης για να εορτασθούν τα 110 χρόνια από την ίδρυση (1894) του δημαρχιακού χημείου της Μυτιλήνης. Δήμαρχο της πόλης ήταν τότε ο Φ. Σιμωνίδης, που ανέθεσε τη διεύθυνση του εργαστηρίου αυτού στον γνωστό λόγιο και αργότερα καθηγητή Πανεπιστημίου και ακαδημαϊκό Μιχαήλ Κ. Στεφανίδη.

Το ιστορικό της ίδρυσης, δραστηριότητας και κατάργησης του Χημείου Μυτιλήνης είναι πράγματα γνωστά καθώς ο ίδιος ο Στεφανίδης δημοσίευσε πρώτα στην εφημερίδα *Νέα Ημέρα* της Τεργέστης και αργότερα (1909) αυτοτελώς μικρή μελέτη για το θέμα που αναδημοσιεύτηκε (πρώτη φορά το 1994 και δεύτερη το 2003) από το Πανεπιστήμιο Αιγαίου και την Ένωση Ελλήνων Χημικών με καλή εισαγωγή των Σπ. Καράβα και Βασ. Αναστασιάδη και πρόλογο του Γιάννη Καρά.

Κατά τη διάρκεια της ημερίδας, ο πρόεδρος της Ένωσης Ελλήνων Χημικών, Μιχάλης Χάλαρης, παρουσίασε σε σύντομη ομιλία τους σκοπούς και τη δράση της Ένωσης, ο Παναγιώτης Δ. Μιχαηλάρης παρουσίασε το ιστορικό ίδρυσης του χημικού εργαστηρίου, τη δράση του, τη μέθοδο εργασίας του, προσκομίζοντας και νέα στοιχεία από την ανέκδοτη αυτοβιογραφία του Μιχαήλ Στεφανίδη, ο προϊστάμενος της Χημικής Υπηρεσίας, Λέσβου Ηλίας Κουρτζής αναφέρθηκε στη δράση της Χημικής Υπηρεσίας, διάδοχης του Δημαρχιακού Χημείου υπηρεσίας και ο Ηλίας Πολυκινιάτης, πρόεδρος του περιφερειακού τμήματος Β. Αιγαίου της Ένωσης Ελλήνων Χημικών, που ανέπτυξε το θέμα: "Η από τον Στεφανίδη και μετά παρουσία των χημικών στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της Λέσβου". Η ημερίδα έκλεισε με την την απονομή τιμητικών μεταλλίων στον Απόστολο Αποστόλου (μεταθανάτια), τον πρώτο χημικό που διορίστηκε καθηγητής σε ελληνικό Γυμνάσιο (Μυτιλήνης) και δήμαρχο επί σειρά ετών της πόλης, και στον Ευστράτιο Λίβανο, που για 35 χρόνια υπήρξε υπάλληλος και διευθυντής του Χημείου Μυτιλήνης.

Παναγιώτης Δ. Μιχαηλάρης

Συνάντηση εργασίας
της Ομάδας *Volontaires en Méditerranée*
Συντονιστής ο καθηγητής Gilles Pécout
(Γαλλική Σχολή Αθήνας, 4 Δεκεμβρίου 2004)

Αντικείμενο της δεύτερης αυτής Συνάντησης της Ομάδας ήταν η συνέχιση της προετοιμασίας ενός Διεθνούς Συνεδρίου με θέμα: *Le volontariat international en Europe méditerranéenne, début XIXe siècle - début XXe siècle*, με τη συνεργασία του καθηγητή Αντ. Λιάκου και άλλων, προσκεκλημένων στο εργαστήριο, ελλήνων ιστορικών. Οι εργασίες της Ομάδας επιχορηγούνται από το CNRS και η συνάντηση στην Αθήνα φιλοξενήθηκε από τη Γαλλική Σχολή.

Η μελέτη του θέματος του εθελοντισμού αποτελεί έναν νέο χώρο ιστορικής έρευνας, όπου διακρίνονται εκ πρώτης όψεως τέσσερις μεγάλοι άξονες: α' Διερεύνηση του όρου "εθελοντισμός", (διαφοροποίηση από το μισθοφορικό φαινόμενο, αλλά και διεύρυνση που συμπεριλαμβάνει τη φιλανθρωπική πράξη), β' Μία προσέγγιση πιο πολιτιστική "culturaliste" με τις αναπαραστάσεις (και απεικονίσεις) του διεθνούς εθελοντισμού, στις ατομικές και ανθρωπολογικές διαστάσεις, στις σχέσεις τους με τον πόλεμο και τη βία, αλλά και τη θρησκευτική ή την κλασική παράδοση, γ' Ανάλυση της διαφορετικότητας των προσώπων (όπου εντάσσεται και το γυναικείο φύλο) και οι δεσμοί τους με την κοινωνία απ' όπου προέρχονται και τη συνάντηση με την κοινωνία υποδοχής τους καθώς και ο εθελοντισμός ως πολιτική πράξη, ιδίως από την ανάλυση του θέματος της εξορίας και της κυκλοφορίας των πολιτικών μεταναστών στην ευρωπαϊκή Μεσόγειο, και δ' Η εξέταση της διαφορετικότητας (diversité) των ιστορικών, πολιτικών, στρατιωτικών, θρησκευτικών και γεωγραφικών προτύπων.

Ως προς τη γεωγραφία του θέματος, διαγράφονται τέσσερα κύρια θέατρα του στρατιωτικού εθελοντισμού: η Ισπανία των πολέμων (*carlistes*), η Ιταλία του *Risorgimento*, η Ελλάδα του φιλελληνισμού και η Γαλλία των επαναστατικών περιόδων ως τον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο.

Από ελληνικής πλευράς πήραν μέρος στη Συνάντηση οι ακόλουθοι: Α. Λιάκος (*Introduction sur la Grèce comme chantier sur le volontariat*), Λ. Δρούλια (*Politique et mentalités en conflit: la réception des philhellènes en Grèce, 1821-1829*), Μαργαρίτα Μηλιώρη (*Volunteer activity and political discourse: British philhellenes and philanthropic activism, XIXth c.*), Κωνσταντίνα Ζάννου (*Volontariato intellettuale: il caso de Andrea Mustoxidi, anni 1820*), Μαρία-Χριστίνα Χατζηγιάννου (*Italian refugees between political voluntarism and entrepreneurship in the 19th c.*), Αριάδνη Μουταφίδου (*Les volontaires de 1897*), Άντα Διάλλα (*Slavic reciprocity and the Russian "travel" to the Balkans, 1875-1878*).

Εισηγήσεις για τους φιλέλληνες εθελοντές έκαναν επίσης οι D. Barrau (*Les ressorts de la mobilisation des volontaires philhellènes, années 1820*), H. Mazurel (*Les philhellènes européens des années 1820 et la guerre*), Maïté Bouyssy (*La mobilisation philhellène féminine et l'émotion en politique en France*).

Το συνέδριο προγραμματίζεται να πραγματοποιηθεί το 2006, στο Παρίσι (Πληροφορίες: Gilles Pécout, Département d'histoire, École normale supérieure, e-mail: Gilles.Pecout@ens.fr).

Λουκία Δρούλια

Παρουσίαση βιβλίου

Παντελής Αργύρης, Φιλόλογοι και νεωτερικότητα. Η κατάθεση ενός παιδαγωγού. Το παράδειγμα του Β. Δ. Αρχοντίδη, Αθήνα 2003, 203 σελ.

Φιλολογικό μνημόσυνο Παντελή Αργύρη (Μυτιλήνη, 6 Δεκεμβρίου 2004)

 ύο χρόνια ακριβώς μετά από τον αιφνίδιο και τραγικό θάνατο του δικηγόρου και ιστορικού Παντελή Αργύρη (1948-2002), παρουσιάστηκε το βιβλίο του, που ο ίδιος δεν πρόλαβε να δει τυπωμένο. Πρόκειται για μια συνθετική βιογραφία του λέσβιου φιλόλογου-παιδαγωγού Βασίλη Αρχοντίδη (1903-1982). Ο Παντελής Αργύρης επιχειρεί να ερμηνεύσει την προσωπικότητα και το έργο του Αρχοντίδη, ο οποίος μολονότι βρέθηκε πολύ κοντά στον Μίλτο Κουντουρά και τον Ευάγγελο Παπανούτσο δεν μπόρεσε να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στα εκπαιδευτικά-παιδαγωγικά πράγματα, καθηλωμένος πάντα σε δεύτερο ρόλο (δεν κατάφερε ούτε γυμνασιάρχης να γίνει).

Ο Αργύρης επιχειρεί να ερμηνεύσει το γεγονός αυτό και καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ο Αρχοντίδης προσέκρουσε πρώτα στις αγκυλώσεις και στα βαρίδια μιας συτηρητικής κοινωνίας, όταν θέλησε να παρουσιάσει καινοτόμο έργο στην εκπαίδευση

(χαρακτηριστικά αναφέρεται το επεισόδιο της Βικτώριας του Χάμσουν, δηλαδή τις αντιδράσεις που ξέσπασαν όταν συνέστησε το βιβλίο αυτό ως εξωσχολικό ανάγνωσμα στους μαθητές του) και έπειτα στις προσωπικές του ιδεολογικές αναστολές καθώς βρέθηκε πολύ κοντά στις απόψεις του Δ. Γληνού: όταν δηλαδή κλήθηκε από τον Κουντουρά να αναλάβει υπεύθυνες θέσεις στην εκπαίδευση αρνήθηκε, προβάλλοντας την μαξιμαλιστική θέση ότι η εκπαίδευση δεν είναι δυνατόν να αλλάξει χωρίς αλλαγή της κοινωνίας.

Στην εκδήλωση μίλησαν για τον Παντελή Αργύρη και την εν γένει δράση του ως ιστορικού ο πρώην πρύτανης του Πανεπιστημίου Αιγαίου καθηγητής Κώστας Σοφούλης, ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Αιγαίου Ανδρέας Τρούμπης, ο γιατρός και ιστοριοδίφης Μάκης Αξιώτης, ο φιλόλογος-μαθητής του Β. Αρχοντίδη, Παναγιώτης Αλεξέλλης ενώ ο Παναγ. Μιχαηλάρης παρουσίασε αναλυτικά το βιβλίο.

Παναγιώτης Δ. Μιχαηλάρης

Συμπόσιο στη μνήμη του Gunnar Hering (1934-1994) ***(Βιέννη, 16-18 Δεκεμβρίου 2004)***

Λίγο πριν τελειώσει το 2004 πραγματοποιήθηκε το συμπόσιο στη μνήμη του Gunnar Hering με θέμα: *Ελληνικός πολιτισμός στη Νοτιοανατολική Ευρώπη κατά τους νεώτερους χρόνους* (Βιέννη, 16 -18 Δεκεμβρίου 2004). Το Συμπόσιο οργανώθηκε από το τμήμα Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου της Βιέννης, με υπευθύνους τον καθηγητή J. Koder και την καθηγήτρια Μαρία Α. Στασινοπούλου. Δέκα χρόνια συμπληρώθηκαν από τον θάνατο του Gunnar Hering, που είχε γεννηθεί στη Δρέσδη το 1934. Υπήρξε καθηγητής της Νέας Ελληνικής Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο της Βιέννης επί σειρά ετών, ενώ προηγουμένως είχε υπηρετήσει στο Πανεπιστήμιο του Γκέτιγκεν. Ο Gunnar Hering χαρακτηρίστηκε από ευρυμάθεια, πολυγλωσσία και πλούσιο επιστημονικό έργο, ενώ παράλληλα διαμόρφωσε και επηρέασε μια σειρά από ιστορικούς του νεώτερου ελληνισμού. Από την πλούσια συγγραφική παραγωγή του ξεχωρίζουν δύο μεγάλα βιβλία που κυκλοφορούν και στα ελληνικά από τις εκδόσεις του Μορφωτικού Ιδρύματος της ΕΤΕ. Το πρώτο εξετάζει τη σχέση του Οικουμενικού Πατριαρχείου με την ευρωπαϊκή πολιτική (1620-1638) και το δεύτερο μελετά τα πολιτικά κόμματα στην Ελλάδα (1821-1936).

Ήταν φυσικό το συμπόσιο να οργανωθεί με άξονες τα πολυποικίλα ενδιαφέροντα του Gunnar Hering, που είχε σαν κύρια βάση την ιστορική ενότητα και την πολυπλοκότητα του ανατολικού και νοτιοανατολικού τμήματος της Ευρώπης. Το συνέδριο άνοιξε με χαιρετισμούς από τη Μαρία Α. Στασινοπούλου, τον Θ. Σωτηρόπουλο, πρέσβη της Ελλάδας στη Βιέννη, τον Μιχαήλ Στάικο, μητροπολίτη

Αυστρίας, τον J. Koder και τον Παύλο Τζερμιά. Οι θεματικές ενότητες ήσαν: *Η κοινωνική, πολιτισμική ιστορία και η ιστορία των νοστροπιών, Η ιστορία της Νοτιοανατολικής Ευρώπης στον 19ο και 20ό αιώνα, Η Διασπορά.*

Από το ΙΝΕ συμμετείχαν ο Δημήτρης Αποστολόπουλος: "Η Εκκλησία αντικείμενο και φορέας πολιτικής" και η Μαρία-Χριστίνα Χατζηϊωάννου: "Ακροβατώντας στα όρια κερδοσκοπίας και διαφθοράς. Η επιχειρηματικότητα και ο δημόσιος τομέας στο ελληνικό κράτος".

Στη συνάντηση, εκ μέρους του ΙΝΕ, ο διευθυντής Πασχάλης Μ. Κιτρομηλίδης απέστειλε τον ακόλουθο χαιρετισμό:

"Είλικρινώς λυπούμαι που δεν μπορώ να βρίσκομαι μαζί σας το τριήμερο 16-18 Δεκεμβρίου κατά το οποίο φίλοι, συνεργάτες και εκτιμητές του έργου του αλησμόνητου Gunnar Hering θα συγκεντρωθούν στο Πανεπιστήμιο, που τόσο ευδόκιμα υπηρέτησε, για να θυμηθούν και να τιμήσουν, με νέες συμβολές στα θέματα τα οποία εκείνος προήγαγε με τις έρευνές του, τη δική του ανεκτίμητη προσφορά στην ιστορική γνώση της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και του νέου ελληνισμού.

Εκ μέρους του Ινστιτούτου Νεοελληνικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών σας παρακαλώ να δεχθείτε την έκφραση της εκτίμησής μας για την πρωτοβουλία σας αυτή και τη διαβεβαίωση ότι συμμετέχουμε στην απότιση του επιβεβλημένου φόρου τιμής στον διακεκριμένο ιστορικό στοχαστή και χαλκέντερο ερευνητή που άνοιξε τόσους δρόμους στην έρευνα και καλλιέργησε τόσο καρποφόρα σημαντικά πεδία των βαλκανιολογικών και νεοελληνικών σπουδών.

Ο Gunnar Hering τόσο με τις επί μέρους μελέτες του, που αποτελούν πολυτιμότητες για την πρωτοτυπία και την εγκυρότητά τους ψηφίδες του μεγάλου μωσαϊκού της ιστορικής γνώσης της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, όσο και με τις μνημειώδεις συνθέσεις του για το Οικουμενικό Πατριαρχείο και την ευρωπαϊκή πολιτική κατά την πατριαρχία του Κυρίλλου Λουκάρεως αφενός και αφετέρου για τη διαδρομή των ελληνικών πολιτικών κομμάτων από το 1821 έως το 1936 έχει θέσει μέτρα ποιότητας και πληρότητας στην έρευνα των αντίστοιχων θεμάτων που όχι μόνο είναι δύσκολο να ξεπεραστούν αλλά και αποτελούν ανεξάντλητες πηγές ιστορικής παιδείας και κριτικής ιστορικής σκέψης.

Με την επιστημονική του προσφορά ο Gunnar Hering αποτελεί το υπόδειγμα ενός μεγάλου δασκάλου για όλους μας".

Μαρία-Χριστίνα Χατζηϊωάννου